

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหา บทบาท หน้าที่ และจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ ในการนำเสนอข่าวการศึกษา บริษัท ไร้มัน จำกัด” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน จำนวน 11 ชื่อฉบับ รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,013 ฉบับ โดยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์ 11 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550

ส่วนที่ 2 ข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์ 11 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555

โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา บทบาท หน้าที่ ของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าว การศึกษา บริษัท ไร้มัน จำกัด
2. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จริยธรรมของหนังสือพิมพ์ ในการนำเสนอข่าว การศึกษา บริษัท ไร้มัน จำกัด

สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

ปริมาณการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรณีบริษัท ไร้มัน จำกัด

หนังสือพิมพ์มติชน มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณี บริษัท ไร้มัน จำกัด จำนวน 9 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 2 ชิ้น มีพื้นที่ 1,276 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข่าว จำนวน 1 ชิ้น บทความหรือสตู๊ป 1 ชิ้น และภาพประกอบ 1 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 7 ชิ้น มีพื้นที่ 1,515.25 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข่าว จำนวน 6 ชิ้น บทความหรือสตู๊ป 1 ชิ้น และภาพประกอบ 1 ชิ้น

หนังสือพิมพ์สยามรัฐ มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณี บริษัท ไร้มัน จำกัด จำนวน 6 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 1 ชิ้น

มีพื้นที่ 91 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข้าว จำนวน 1 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 5 ชิ้น มีพื้นที่ 2,113.45 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข้าว จำนวน 4 ชิ้น และบทความหรือสตู๊ป 1 ชิ้น

หนังสือพิมพ์แนวหน้า มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณี บริษัท ไร่ส้ม จำกัด จำนวน 18 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 1 ชิ้น มีพื้นที่ 623.50 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ บทความหรือสตู๊ป 1 ชิ้นและภาพประกอบ 1 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 17 ชิ้น มีพื้นที่ 7,474.75 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข้าว จำนวน 12 ชิ้น บทความหรือสตู๊ป 5 ชิ้นและภาพประกอบ 5 ชิ้น

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณีบริษัท ไร่ส้ม จำกัด จำนวน 1 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 1 ชิ้น มีพื้นที่ 99.75 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข้าว จำนวน 1 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 ไม่พบการนำเสนอ

หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณี บริษัท ไร่ส้ม จำกัด จำนวน 17 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 3 ชิ้น มีพื้นที่ 444.75 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบข้าว จำนวน 3 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 14 ชิ้น มีพื้นที่ 5,691.5 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข้าว จำนวน 11 ชิ้น บทความหรือสตู๊ป 3 ชิ้น และภาพประกอบ 2 ชิ้น

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณี บริษัท ไร่ส้ม จำกัด จำนวน 19 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 1 ชิ้น มีพื้นที่ 107 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข้าว จำนวน 1 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 18 ชิ้น มีพื้นที่ 4,523 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข้าว จำนวน 14 ชิ้น บทความหรือสตู๊ป 4 ชิ้น และภาพประกอบ 2 ชิ้น

หนังสือพิมพ์โลกวันนี้ มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณี บริษัท ไร่ส้ม จำกัด จำนวน 3 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 2 ชิ้น มีพื้นที่ 238 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข้าว จำนวน 2 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 1 ชิ้น มีพื้นที่ 639 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ บทความหรือสตู๊ป 1 ชิ้น และภาพประกอบ 1 ชิ้น

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณี บริษัทไร้สัม จำกัด จำนวน 15 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 1 ชิ้น มีพื้นที่ 144 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข่าว จำนวน 1 ชิ้น และภาพประกอบ 1 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 14 ชิ้น มีพื้นที่ 4,918.75 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข่าว จำนวน 12 ชิ้น บทความหรือสัปดาห์ 2 ชิ้น และภาพประกอบ 2 ชิ้น

หนังสือพิมพ์คมชัดลึก มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณี บริษัทไร้สัม จำกัด จำนวน 14 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 1 ชิ้น มีพื้นที่ 221 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข่าว จำนวน 1 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 13 ชิ้น มีพื้นที่ 3,643 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข่าว จำนวน 9 ชิ้น บทความหรือสัปดาห์ 4 ชิ้น และภาพประกอบ 4 ชิ้น

หนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณี บริษัทไร้สัม จำกัด จำนวน 10 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 1 ชิ้น มีพื้นที่ 144 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข่าว จำนวน 1 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 9 ชิ้น มีพื้นที่ 1,917 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข่าว จำนวน 7 ชิ้น บทความหรือสัปดาห์ 2 ชิ้น และภาพประกอบ 1 ชิ้น

หนังสือพิมพ์บางกอกทูเดย์มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกรณี บริษัทไร้สัม จำกัด จำนวน 9 ชิ้น โดยแบ่งออกเป็นช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 3 ชิ้น มีพื้นที่ 1,827 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ ข่าว จำนวน 1 ชิ้น บทความหรือสัปดาห์ 2 ชิ้น และภาพประกอบ 2 ชิ้น ช่วงระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555 จำนวน 2 ชิ้น มีพื้นที่ 1,149 ตารางเซนติเมตร นำเสนอในรูปแบบ บทความหรือสัปดาห์ 2 ชิ้น และภาพประกอบ 2 ชิ้น

จากปริมาณการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับที่นำเสนอข่าวเกี่ยวกับบริษัท ไร้สัม จำกัด ในปี พ.ศ.2555 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2550 จำนวน 17 ชิ้น เป็น 100 ชิ้น แสดงให้เห็นว่าความสนใจในประเด็นของบริษัท ไร้สัม จำกัด กับบริษัท อสมท จำกัด(มหาชน) มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นนั้น ส่วนพื้นที่ในการนำเสนอที่มีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการนำเสนอรายละเอียดของเรื่องเพิ่มมากขึ้น จากเดิมในปี พ.ศ. 2550 ที่เป็นเพียงการให้ข้อมูลว่า อสมท เข้าแจ้งความดำเนินคดีกับบริษัท ไร้สัม เท่านั้น แต่ในปี พ.ศ. 2555 เป็นการแสดงรายละเอียดของคดีความ ทำให้การพิจารณาการสอบสวน เป็นต้น และเมื่อศึกษาเนื้อหาข่าวโดยละเอียดแล้วอาจเป็นเพราะภาพลักษณ์ของนายสรยุทธ เมื่อคราวน้ำท่วมใหญ่ในปี 2554 จากเหตุการณ์นั้นทำให้นายสรยุทธกลายเป็นฮีโร่ไป

ในพริบตา และเมื่อมีประเด็นเกี่ยวกับบริษัท ไร้ส้ม จำกัด ซึ่งมีนายสรยุทธ สุทัศนะจินดา เป็นกรรมการผู้จัดการบริษัทถูกนำเสนอ จึงทำให้หนังสือพิมพ์ต่างนำเสนอข่าวการเกี่ยวกับบริษัท ไร้ส้ม จำกัด เพิ่มมากขึ้น

หลังจากกรณีบริษัท ไร้ส้ม จำกัด กลายเป็นประเด็นทางสังคมแล้ว ข่าวสารเกี่ยวกับบริษัท ไร้ส้ม จำกัด ได้ปรากฏทางหน้าหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่องและกลายเป็นวาระสาร (Agenda setting) โดยกรณีของบริษัท ไร้ส้ม นั้นอาจเป็นความต้องการกำหนดวาระที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ จึงมีการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับบริษัท ไร้ส้ม จำกัด โดยนำไปผูกโยงกับเรื่องธุรกิจมากขึ้นระหว่างสองช่วงเวลาที่ทำการศึกษา มีความแตกต่างของจำนวนข่าวสารที่นำเสนอเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เนื่องมาจากที่นายสรยุทธทำหน้าที่เป็นทั้งสื่อมวลชนและเป็นเจ้าของธุรกิจด้วย

1. วิเคราะห์เนื้อหา บทบาท หน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าว กรณีศึกษาบริษัท ไร้ส้ม จำกัด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์ 11 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550

จำนวนข่าวที่นำเสนอตามบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกรณีบริษัท ไร้ส้ม จำกัด รวมทั้งหมด 22 ครั้ง จากจำนวนการนำเสนอทั้งหมด 17 ชิ้น ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทหน้าที่การให้ข่าวสารเกี่ยวกับกรณีบริษัท ไร้ส้ม จำกัด จำนวน 17 ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 77.27 ของจำนวนบทบาทที่พบทั้งหมด บทบาทหน้าที่การแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ จำนวน 4 ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 18.18 ของจำนวนบทบาทที่พบทั้งหมด และบทบาทหน้าที่การให้การศึกษา จำนวน 1 ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 4.54 ของจำนวนบทบาทที่พบทั้งหมด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์ 11 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555

จำนวนข่าวที่นำเสนอตามบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับกรณีบริษัท ไร้ส้ม จำกัด รวมทั้งหมด 119 ครั้ง จากจำนวนการนำเสนอทั้งหมด 100 ชิ้น ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทหน้าที่การให้ข่าวสารเกี่ยวกับกรณีบริษัท ไร้ส้ม จำกัด จำนวน 84 ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 70.59 ของจำนวนบทบาทที่พบทั้งหมด บทบาทหน้าที่การแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ จำนวน 28 ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 23.53 ของจำนวนบทบาทที่พบทั้งหมด และบทบาทหน้าที่การให้การศึกษา จำนวน 7 ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 5.88 ของจำนวนบทบาทที่พบทั้งหมด

จากจำนวนความถี่ของการแสดงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเกี่ยวกับกรณีบริษัท ไร่ส้ม จำกัด พบการแสดงบทบาทหน้าที่การให้ข่าวสารบ่อยครั้งกว่าบทบาทอื่น ๆ ดังได้กล่าวแล้วว่า หนังสือพิมพ์ต้องทำหน้าที่สนองตอบความต้องการของสังคม มีบทบาทอย่างสำคัญในการให้คุณและโทษต่อผู้อ่านจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาทางความคิดจิตใจของผู้อ่านพร้อมกันไป ภาระหน้าที่ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยก็คือ ความพยายามเป็นผู้ชี้นำ ขอบข่ายความคิดและความรู้ของสาธารณชนให้มีรสนิยมนดีเปรียบเสมือนเข็มทิศส่องทางให้แก่สังคม และเป็นกระจกสะท้อนสังคม ภาระหน้าที่ดังกล่าวถูกกำหนดเป็นความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์ในสังคมประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา ภาระเหล่านี้ก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น หน้าที่หลักของหนังสือพิมพ์ (หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น, มาลี บุญศิริพันธ์, 2537, น. 4-5) คือ **ให้ข่าวสาร** (to inform) ถือเป็นหน้าที่หลักที่จะต้องแสวงหาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมารายงานให้ประชาชนได้ทราบ การเสนอข่าวและสารนี้จะรายงานออกมาในลักษณะของข่าว บทความ สารคดีและคอลัมน์ต่างๆสุดแล้วแต่ว่าจะมีความเหมาะสมอย่างไร ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งจะกล่าวต่อไป ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าข่าวและสารที่นำเสนอทางหนังสือพิมพ์นั้นจะต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน เทียบตรงและเป็นธรรม การรายงานข่าวจำเป็นต้องให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่านให้สมบูรณ์ครบถ้วนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อผู้อ่านจะได้รับทราบเหตุการณ์ทั้งหมดอย่างถูกต้อง สามารถวินิจฉัยเหตุการณ์ได้ด้วยตนเองต่อไป

ให้ข้อเสนอแนะ (to give opinion) หน้าที่ในการให้ข้อเสนอแนะหรือการชี้แนะแนวทางนั้น ต้องไม่ใช่การเสนอแนะในรายงานข่าวเพราะข่าวนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงล้วนๆ การเสนอแนะ การแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือต่อข่าวที่ได้รับการรายงานไปแล้วกระทำโดยผ่านทางคอลัมน์อื่น ๆ เช่น บทบรรณาธิการ บทวิจารณ์ บทความ เป็นต้น เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นแหล่งรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังนั้นในการแสดงความเห็นจึงต้องกระทำอย่างเป็นกลางและยุติธรรม เพราะผู้เขียนเป็นบุคคลที่มีข้อมูลครบถ้วนสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ลึกซึ้งมากกว่าผู้อ่านทั่วไปเป็นที่เชื่อถือ การเสนอแนะเรื่องใดก็ตามจำเป็นต้องกระทำอย่างระมัดระวังและวางอยู่บนรากฐานของเหตุผลที่เหมาะสมถูกต้อง

ให้ความบันเทิง (to entertain) หมายถึง ความบันเทิงที่ผู้อ่านจะได้จากการอ่านเนื้อหาในหนังสือพิมพ์เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ความรู้สึกและพักผ่อนสมองไปในเวลาเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะมีงานวิจัยบางชิ้นชี้ว่า ข่าวสารเกี่ยวกับความบันเทิงในหน้าหนังสือพิมพ์มักจะได้รับความสนใจอ่านมากกว่าข่าวสารประเภทอื่น ๆ ก็ตาม แต่ความบันเทิงที่แฝงอยู่จากการอ่านการ์ตูน บทความ สารคดี บทวิจารณ์ ก็มีส่วนทำให้หนังสือพิมพ์ได้สนองตอบหน้าที่ข้อนี้ได้เป็นอย่างดี มิใช่เป็นเพียงเนื้อหาเฉพาะในคอลัมน์บันเทิงเท่านั้น

เป็นสื่อในการโฆษณา (to advertise) หน้าในส่วนนี้ดูเหมือนจะหลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับสื่อมวลชนในสังคมทุนนิยมและสังคมประชาธิปไตย เพราะสภาพการแข่งขันทางธุรกิจการค้า หนังสือพิมพ์จึงเป็นสื่อที่สามารถให้ข่าวสารเป็นสื่อกลางนำเสนอสินค้าธุรกิจให้ผู้อ่านได้มีโอกาสเลือกซื้อหรือตัดสินใจซื้อได้ทางหนึ่ง เชื่อกันว่าโฆษณาในหนังสือพิมพ์มีบทบาทกระตุ้นให้เกิดอำนาจการซื้อทำให้เกิดการพัฒนาธุรกิจให้ก้าวหน้า ข้อสำคัญที่สุดก็คือ การขายเนื้อที่โฆษณาเป็นแหล่งรายได้สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ถือว่า “โฆษณาเป็นเส้นโลหิตของธุรกิจหนังสือพิมพ์” ถ้าไม่มีโฆษณาหนังสือพิมพ์ก็อยู่ไม่ได้ เพราะอาศัยราคาจำหน่ายเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการลงทุนในการผลิตและถ้าไม่มีโฆษณาเราอาจต้องซื้อหนังสือพิมพ์ในราคาที่แพงขึ้นมาก อาจส่งผลให้ระดับความนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ลดลงไปด้วย อย่างไรก็ตามการโฆษณาในหนังสือพิมพ์ก็ถือเป็นหน้าที่ให้บริการชุมชนอย่างหนึ่งของสื่อมวลชน

ส่วนแนวคิดของแฮโรลด์ ดี ลาสเวลล์ยังกล่าวถึง หน้าที่ในการให้การศึกษา (การสื่อสารมวลชน : กระบวนการและทฤษฎี, ประมวล สดะเวทิน, 2546, : 138) สื่อมวลชนทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนโรงเรียนโดยการให้ความรู้ทางอ้อมแก่ประชาชนผ่านข่าวสารและบทความหรือรายการ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ประชาชนทั้งที่อยู่ในโรงเรียนและที่อยู่นอกโรงเรียน ความรู้ทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ ศิลปะ การประกอบอาชีพ เป็นความรู้ที่ประชาชนได้รับส่วนหนึ่งจากสื่อมวลชนในแง่ของการถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมและการเผยแพร่ค่านิยมในสังคม เพื่อดำรงรักษาเอกลักษณ์ของชาติ สื่อมวลชนก็ทำหน้าที่ในการทำให้วัฒนธรรมและค่านิยมที่ยอมรับในสังคมแพร่หลายทำให้วัฒนธรรมของชุมชนได้รับการรับรู้และเข้าใจจากคนในชุมชนอื่นๆ สร้างความรู้สึกของความเป็นชาติเดียวกันและความรู้สึกในเรื่องชาตินิยมทำให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นของคนในชาติ

กิจการหนังสือพิมพ์เป็นธุรกิจที่ผูกพันอยู่กับผู้อ่าน รับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวข้องโดยตรงกับความเคลื่อนไหวของสังคมตลอดเวลา ดังที่นักหนังสือพิมพ์อาวุโสหลายท่านระบุว่าหนังสือพิมพ์นั้นเป็น “รัฐวิสาหกิจของเอกชน” และมีสถานะเป็น “ประหนึ่งสถาบันสาธารณะ” ด้วยในเวลาเดียวกัน ภาระหน้าที่ 4 ประการของหนังสือพิมพ์สะท้อนให้เห็นถึงภารกิจของหนังสือพิมพ์ที่มีบทบาทต่อความเป็น “ประหนึ่งสถาบันสาธารณะ” ได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ โดยหน้าที่ของการให้ข่าวสารความรู้ ให้ข้อเสนอแนะ ทำให้หนังสือพิมพ์สามารถส่งผลกระทบต่อสังคมได้โดยตรง ในขณะที่ตัวหนังสือพิมพ์เองก็สามารถตกอยู่ภายใต้ผลกระทบต่าง ๆ อันเกิดจากภาวะหรือองค์กรในสังคม หรือจากในองค์กรหนังสือพิมพ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ผลกระทบจากภาวะทางการเมือง ผลกระทบจากภาวะทางเศรษฐกิจ ผลกระทบจากภาวะทางการ

แข่งขัน ฯลฯ โดยเฉพาะเมื่อนั่งสื่อพิมพ์กลายเป็นธุรกิจที่ต้องมีการลงทุนสูงเพราะความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีปัจจุบัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นย่อมมีเครือข่ายมากขึ้นตามลำดับ

หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการสร้างสรรค์ ภาพลักษณ์ของสังคมที่หนังสือพิมพ์สังกัดอยู่ ธุรกิจที่ให้ทั้งข่าวสาร ความรู้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ สามารถชี้นำความคิดสามารถสร้างมโนคติเกี่ยวกับโลกทัศน์ของสังคม โดยการแสดงบทบาทเกี่ยวกับสาธารณคดีได้ในหลายระดับ ซึ่งไม่เพียงแต่มุ่งขายสินค้าด้วยการรายงานข่าวสารและความคิดเห็นเท่านั้น แต่ได้ก้าวลึกไปถึงระดับของความรับผิดชอบต่อสังคมในการสร้างสรรค์ พัฒนาผู้อ่านดังที่ สุภา ศิริมานนท์ อดีตหนังสือพิมพ์อาวุโสระบุว่าหนังสือ แสดงถึงระดับแห่งความคิดเห็นของประชาชน, แสดงถึงระดับแห่งศีลธรรมของประชาชน, แสดงถึงระดับรสนิยมของประชาชน, แสดงถึงระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน หน้าที่ในสังคมทั้ง 4 ประการย่อมต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง รอบคอบและเที่ยงตรงในฐานะเป็นกิจการทางธุรกิจจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จทางธุรกิจให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ชำรงไว้ซึ่งอิสรภาพอย่างแท้จริงเพื่อประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะ ส่วนในภาคของความเป็นประหนึ่งสถาบันสาธารณะ หนังสือพิมพ์ก็ต้องปฏิบัติภารกิจทั้ง 4 ประการอย่างเที่ยงธรรมและบริสุทธิ์โดยยึดหลักแห่งความมีศีลธรรมและจริยธรรม

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หนังสือพิมพ์ยังคงทำหน้าที่ของสื่อมวลชนได้อย่างครบถ้วน โดยยังคงยึดปฏิบัติตามหน้าที่หลักคือ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนผู้อ่าน ผู้รับข่าวสารดังผลการวิจัยที่แสดงบทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสารในปริมาณมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับทุกบทบาทหน้าที่ การให้ข้อมูลข่าวสาร นอกจากจะเป็นการนำข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมา รายงานหรือนำเสนอต่อประชาชนได้ทราบถึงเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในประเทศ รวมถึงการสืบเสาะ แสวงหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจ หรือความกระจ่างต่อกรณีหรือเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นภายในประเทศ นอกจากหน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสารแล้ว ในบางครั้ง หนังสือพิมพ์ยังแสดงหน้าที่อื่นๆ ควบคู่ไป ดังเช่นการแสดงความเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ของบรรณาธิการ หรือผู้ที่เขียนคอลัมน์ดังกล่าวเป็นไปในทางชี้แนะ แนะนำ หรือให้ข้อเสนอแนะไปพร้อม ๆ กัน

2. วิเคราะห์เนื้อหา จริยธรรมของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าว กรณีศึกษา บริษัท ไร่ส้ม จำกัด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์ 11 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม ปี พ.ศ. 2550

จำนวนข่าวสารที่เกี่ยวกับกรณี บริษัท ไร่ส้ม จำกัด ที่ขัดต่อจริยธรรมฯ รวมทั้งหมด 4 ครั้งจากจำนวนการนำเสนอทั้งหมด 17 ชิ้น เป็นการขัดต่อหลักจริยธรรมในด้าน “การพาดหัวข่าวและความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์ ต้องไม่เกินจากข้อเท็จจริงในข่าวและต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว” จำนวน 3 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 75 ของจำนวนข่าวที่ขัดต่อจริยธรรมฯ

ด้าน “หนังสือพิมพ์ต้องแสดงความพยายามในการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย การเสนอข่าวที่มีการพาดพิง อันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใด ๆ ต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาแสดงข้อเท็จจริงด้วย นอกจากนี้ในการแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ หนังสือพิมพ์ต้องให้ความเที่ยงธรรมแก่ฝ่ายที่ถูกพาดพิงเสมอ” จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25 ของจำนวนข่าวที่ขัดต่อจริยธรรมฯ

แต่ไม่พบประเด็นขัดต่อหลักจริยธรรมในด้าน “หนังสือพิมพ์ต้องยึดถึงข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำ ไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าวจนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง”

ส่วนที่ 2 ข้อมูลข่าวสารในหนังสือพิมพ์ 11 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2555

จำนวนข่าวสารที่เกี่ยวกับกรณี บริษัท ไร่ส้ม จำกัด ที่ขัดต่อจริยธรรมฯ รวมทั้งหมด 35 ครั้งจากจำนวนการนำเสนอทั้งหมด 100 ชิ้น เป็นการขัดต่อหลักจริยธรรมในด้าน “การพาดหัวข่าวและความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์ ต้องไม่เกินจากข้อเท็จจริงในข่าวและต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว” จำนวน 24 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 68.56 ของจำนวนข่าวที่ขัดต่อจริยธรรมฯ

ด้าน “หนังสือพิมพ์ต้องแสดงความพยายามในการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย การเสนอข่าวที่มีการพาดพิง อันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใด ๆ ต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาแสดงข้อเท็จจริงด้วย นอกจากนี้ในการแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ หนังสือพิมพ์ต้องให้ความเที่ยงธรรมแก่ฝ่ายที่ถูกพาดพิงเสมอ” จำนวน 10 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 28.57 ของจำนวนข่าวที่ขัดต่อจริยธรรมฯ

ด้าน “หนังสือพิมพ์ต้องยึดถึงข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำ ไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าวจนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง” จำนวน 1 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 2.86 ของจำนวนข่าวที่ขัดต่อจริยธรรมฯ ในหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ประเด็นการขัดต่อจริยธรรมฯ ที่พบ คือ รายงานคำให้การของนางพิชชาภา เอี่ยมสะอาด ต่อกรรมการ ป.ป.ช. มัด “สฤษฎธ” สั่งให้ช่วย

พร้อมเสนอจ่ายค่าตอบแทน 2% ซึ่งในเนื้อหาข่าวระบุว่า นายสรยุทธได้จ่ายเงินให้นางพิชชาภาประมาณ 8 ครั้ง ซึ่งทั้ง 8 ครั้งดังกล่าวไม่ได้จ่ายให้นางพิชชาภาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวต่างจากข้อเท็จจริงที่เคยเผยแพร่ข้อมูลมาก่อนหน้านี้ คือ มีการจ่ายเช็ค 6 ครั้ง เป็นเงิน 739,770.50 บาท

จากข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 ซึ่งประกอบด้วยจริยธรรมของหนังสือพิมพ์จำนวน 16 ข้อ จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์จำนวน 3 ข้อ และแนวปฏิบัติของหนังสือพิมพ์และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์จำนวน 8 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาเพียง 3 ด้าน ซึ่งนับว่าเป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ทั้งหมด

ปัญหาจริยธรรมของหนังสือพิมพ์เป็นส่วนที่มีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการปฏิบัติหน้าที่ในการรายงานข่าวสารความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์อย่างถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงเพียงใด

ความเป็นกลางหมายถึงการที่นักข่าวและบรรณาธิการไม่มีความลำเอียงด้วยการไม่ใส่ความคิดเห็นของตนลงในรายงานข่าว โดยพยายามเสนอข่าวสารอย่างสมดุลต่อทุกฝ่ายในเรื่องหนึ่งเรื่องใดปราศจากความรู้สึกและอารมณ์ร่วมในการเสนอข่าวแต่ละชิ้น หลีกเลี่ยงการแทรกความเห็นอย่างหนึ่งอย่างใดลงในข่าวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สุภา ศิริมานนท์ ได้เคยย้ำถึงความสำคัญของความเป็นกลางในวิชาชีพหนังสือพิมพ์เสมอว่า “จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์กำลังหยั่งรากลึกกลงไปทุกที ทั้งนี้เนื่องมาจากความปรารถนาที่จะพิทักษ์ปกป้อง ความเชื่อถือของมหาชนคนอ่านที่จะพึงมีต่อหนังสือพิมพ์ไว้ให้มั่นคง หลักเกณฑ์หรือนัยหนึ่ง ข้อจำกัดที่สำคัญข้อหนึ่งก็คือ หลักว่าด้วย ‘ความจริงที่แท้จริง’ (Objectivity) นักหนังสือพิมพ์ย่อมได้รับความคาดหวังจากผู้อ่านทั่วไปว่าคำบอกเล่าข่าวสารที่เขารายงานจะหมดจดครบถ้วน ไม่ลำเอียงว่าจะเป็นแง่ใดของข่าว นั่นคือคาดหวังว่าเขาจะไม่สอดแทรกทรรศนะส่วนตัวหรือความรักความชังส่วนตัวลงไปในรายงานข่าวนั้น ๆ ซึ่งสามารถถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อ ‘ความจริงที่แท้จริง’ 5 ประการ ต่อไปนี้ (หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น, มาลินุญศิริพันธ์, 2537, น. 158-161)

1) ความไม่เป็นฝักเป็นฝ่าย (impartiality) ถ้าหากรายงานข่าวขึ้นที่เสนอนั้น เกี่ยวกับข้อพิพาทหรือเกี่ยวกับข้อขัดแย้งของฝ่ายต่าง ๆ สองฝ่ายหรือหลายฝ่าย ไม่ว่าจะพิพาทหรือขัดแย้งกันอย่างไรปรากฏชัดๆและหรืออย่างซ่อนเร้นอำพราง นักหนังสือพิมพ์ผู้เสนอรายงานก็พึงต้องเสาะหาทรรศนะต่าง ๆ ของทุกฝ่ายมาเสนอให้หมดและก็ต้องเสนอด้วยความสมดุลอย่างมีเหตุผลในกรณีที่เกี่ยวข้องกับปริมาณของแต่ละทรรศนะด้วย

2) ความปราศจากข้อขัดแย้งหรือผลประโยชน์ หรือทางความสนใจ (absence of conflict of interest) การมีส่วนพัวพันโดยมีมูลเหตุหรือจุดหมายและหรือการมีส่วนพัวพันกับองค์กรแห่งใดแห่งหนึ่ง ย่อมทำให้เป็นกรณีที่หมิ่นเหม่มากที่นักหนังสือพิมพ์นั้น ๆ ต้องถูกสงสัยว่าเขาจะสังกัดเป็นฝักเป็นฝ่าย

3) โอกาสของการปฏิเสธ (opportunity of denial) สิ่งซึ่งจะทำให้หลักเกี่ยวกับ ความจริงที่แท้จริง พลังพลาดหรือเอนเอียงไปได้บ้างโดยนึกไม่ถึงหรือโดยคาดไม่ถึงก็ได้แก่การตัดดูหรือตัดโอกาสที่จะให้คนใดคนหนึ่งปฏิเสธข้อกล่าวหาอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมีผู้กล่าวหาเขาเสียทั้งๆ ที่ว่าโดยแท้แล้วการให้โอกาสดังกล่าวนี้ก็นับว่าเป็นขั้นตอนของหลักปฏิบัติธรรมดา ๆ แต่เนื่องจากเหตุที่ความบีบรัดของเวลาซึ่งมักจะทำให้นักหนังสือพิมพ์ต้องทำงานให้เสร็จอย่างเร่งด่วนภายในช่วงระยะเวลาอันจำกัด จนกระทั่งนักหนังสือพิมพ์รายนั้น ๆ ไม่สามารถที่จะไปพบปะผู้ถูกกล่าวหาด้วยตนเองได้ โอกาสที่ผู้ถูกกล่าวหาจะแสดงข้อปฏิเสธของเขาต่อสาธารณะ จึงถูกตัดออกไปโดยปริยาย หลักจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์กำหนดไว้ว่าถ้าหากจะเสนอข้อกล่าวหาที่จะต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาเขาแสดงข้อปฏิเสธของเขาด้วย ถึงแม้ว่าผู้ถูกกล่าวหา นั้นๆ จะเป็นคนร้ายชนิดร้ายกาจเท่าใดเพียงใดก็ตาม ทั้งนี้เพราะการกล่าวหา นั้น ๆ ยังมีใช้คำพิพากษาของศาลยุติธรรม

4) การละเว้นจากความลำเอียงต่อผู้ใกล้ชิด (avoidance of cronyism) นักหนังสือพิมพ์ประเภทนักข่าวอาชญากรรมซึ่งมีการติดต่อกับตำรวจตามสถานีตำรวจต่าง ๆ มักจะได้รับการดำเนินหรือถูกสงสัยมากกว่านักข่าวอื่น ๆ ในข้อที่ว่ามีความลำเอียงต่อผู้ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งเบาะแสของข่าว เนื่องจากไปติดต่อกับผู้พัวพันอย่างใกล้ชิดกับแหล่งข่าวตลอดเวลา ในบรรดาข่าวยกข้อนี้ชี้ให้เห็นว่า ถ้าหากไม่ระมัดระวังให้นักแน่น ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลก็จะทรงอิทธิพลครอบงำการรายงานข่าวและเมื่อใดที่เกิดภาวะเช่นนี้ ความลำเอียงต่อผู้ใกล้ชิดก็จะเป็นสิ่งซึ่งหนีไม่พ้น

5) การละเว้นเสียจากความเคียดแค้นพยาบาท (avoidance of vengeance) ตรงกันข้ามกับความลำเอียงต่อผู้ใกล้ชิดก็คือความเคียดแค้นพยาบาท ความสำนึกอันนี้อาจจะเกิดขึ้นจากการที่นักหนังสือพิมพ์ไม่ได้รับความอนุเคราะห์เกื้อกูลจากเจ้าหน้าที่ซึ่งเขาไปติดต่อกับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเสาะหาข่าวสาร เขาจะแสดงความรู้สึกล่อออกมาในทำนองเคียดแค้นพยาบาทคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ ความชิงชังเป็นส่วนบุคคลกลายเป็นเครื่องกีดขวางในอันที่จะทำข่าวเกี่ยวกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นเฉพาะ เป็นผลให้การทำข่าวไม่เป็นผลสมมาดหมายและเมื่อนั้นเองลักษณะการที่เรียกว่า “ความจริงที่แท้จริง” ก็เลื่อนรางลงหรือซวดเซลง นับว่าเป็นอันตรายต่อการปฏิบัติงานเงื่อนไขข้อนี้หมายความว่านักหนังสือพิมพ์จักต้อง ไม่ปล่อยให้ความรู้สึกส่วนตัวมีอิทธิพลครอบงำการเสนอรายงานข่าวของข่าวเป็นอันขาด

ธรรมนูญการสภากาหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2540 ข้อ 8 ระบุว่า สมาชิกและผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับสภากาหนังสือพิมพ์ว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ โดยเคร่งครัด ซึ่งหมายความว่าต้องถือปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับโดยไม่ให้ขาดตกบกพร่อง ดังนั้นหากหนังสือพิมพ์ที่ได้ศึกษาทั้ง 11 ชื่อฉบับปฏิบัติตามข้อบังคับสภากาหนังสือพิมพ์ว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพโดยเคร่งครัดจริงจะต้องไม่ปรากฏข่าวสารที่นำเสนอขัดต่อหลักจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ แต่จากการศึกษาหลักจริยธรรมเพียง 6 ข้อ ซึ่งเจาะจงเฉพาะประเด็นการนำเสนอข่าวกรณีบริษัท ไร่ส้ม จำกัด ก็พบการกระทำที่ขัดต่อหลักจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ถึง 39 ครั้ง แบ่งเป็นส่วนที่ 1 ข้อมูลข่าวสารในปี 2550 จำนวน 4 ครั้ง และส่วนที่ 2 ข้อมูลข่าวสารในปี 2555 จำนวน 35 ครั้ง ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักจริยธรรมในด้าน “การพาดหัวข่าวและความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์ ต้องไม่เกินจากข้อเท็จจริงในข่าวและต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว” สูงที่สุด

ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์ยังคงมีการนำเสนอข่าวโดยขัดต่อจริยธรรมฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการขัดจริยธรรมในด้านการพาดหัวข่าวและความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์ ต้องไม่เกินจากข้อเท็จจริงในข่าวและต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว ทั้งนี้มาจากการที่หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีการพาดหัวข่าวที่หือหาว ทั้งนี้เพื่อเป็นการเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านให้หันมาสนใจกับประเด็นที่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นต้องการนำเสนอ โดยไม่ได้คำนึงถึงความหมายของคำหรือประโยคดังกล่าวซึ่งไม่ได้มีความหมายตรงกับข้อความที่นำเสนอภายในเนื้อหาของข่าว ทั้งนี้บางพาดหัวข่าวยังเป็นเหมือนการตัดสินหรือการพิพากษาบุคคลหรือกรณีที่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นกล่าวถึงในทันที

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหา บทบาทหน้าที่และจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าว กรณีศึกษา บริษัท ไร่ส้ม จำกัด” มีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ และนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และจริยธรรมของหนังสือพิมพ์
2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน
3. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ทำการศึกษาข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ.2541 ทั้ง 27 ข้อ แต่ได้เลือกมาศึกษาเพียง 6 ข้อเท่านั้น จึงน่าจะมีผู้นำไปศึกษาต่อโดยศึกษาถึงการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมข้ออื่น ๆ ต่อไป

4. ในปัจจุบันการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ อย่างในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนด้วย

5. ควรมีการศึกษาแยกเฉพาะรูปแบบของการนำเสนอ เช่น ข่าว บทความ คอลัมน์หรือสัปดาห์นิตยสารออกจากกัน เพราะแต่ละรูปแบบการนำเสนอมีคุณลักษณะและการสื่อความหมายที่แตกต่างกันไป

6. การนำเสนอโดยใช้ภาพข่าว หรือภาพประกอบข่าวควรบอกเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ โดยไม่เป็นการประสาธน์พันชั้นหน่วยงานหรือบุคคลใด

7. ควรมีการวิเคราะห์ภาพข่าวเพื่อการนำเสนอผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ในโอกาสต่อไป และควรพิจารณาในแง่มุมของการใช้ภาพข่าวเป็นสัญลักษณ์แทนตัวบุคคลด้วย

8. สื่อมวลชนควรให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบ ตรวจสอบตราตนเอง และมีมาตรการในการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสื่อมวลชนด้วย